

17. februar 2020

Notat om udvikling i førtidspension

Denne oversigt giver en kort status på førtidspensionsområdet i forbindelse med den administrative budgetopfølgning januar 2020.

Konklusion

- *Der har været væsentlig flere borgere, som er blevet bevilget førtidspension i de sidste halve år end det var forventet af Jobcentret og administrationen i Ishøj Kommune ved budgetlægning for 2020.*
- *Ved budgetlægning 2020 har Jobcentret bedt om, at budgettet på beskæftigelsesområdet blev nedskrevet med 12,2 mio. kr., som resultat af færre ledige. I et opfølgende notat september 2019 nævnes heller ikke en stor forventet overgang til førtidspension og dermed en omlægning af ydelse fra kontanthjælp mv. til førtidspension.*
- *En manuel gennemgang af de nytilkendte 90 førtidspensionister i 2019 viser, at sagerne ville have kostet 11,6 mio. i 2020 på primært ressourceforløb, kontanthjælp og sygedagpenge, hvis de var blevet på tidligere forsørgelse. Dvs. ca. svarende til Jobcentrets budgetreduktion. Der er en klar sammenhæng mellem besparelserne på beskæftigelsesområdet og udgiftsstigningen til førtidspension.*
- *I forbindelse med denne administrative budgetopfølgning anbefales det, at den afsatte pulje på 6 mio. kr. vedrørende demografi overføres til førtidspensionsområdet.*
- *Budget 2020 bør opjusteres med yderligere min. 8 mio. kr. i 2020 i forbindelse med den ordinære budgetopfølgning pr. 30. april 2020.*
- *Den øgede tilgang af borgere medfører, at der vil være et behov for en opjustering af de kommende budgetter. Administrationen vil medregne dette ved budgetforslag 2021.*
- *Administrationen i Ishøj Kommune anbefaler, at Jobcentret ved budgetopfølgningerne 30. april 2020 vurderer de afledte konsekvenser for de andre forsørgelsesydelse i forhold til de borgere, der overgår eller er overgået til førtidspension.*

Stigende udgifter til førtidspension

Nedenstående tabel viser udgiftsudviklingen fra 2016 til 2019 samt det afsatte budget og det forventede forbrug for 2020.

	Forbrug 2016	Forbrug 2017	Forbrug 2018	Forbrug 2019	Budget 2020 inkl. demografipulje	Prognose 2020
Førtidspension i mio.	104,939	108,699	110,977	119,901	118,887	127,000

(Forbrug 2016, 2017, 2018 og 2019 er i 19 priser)

Tabellen viser, at der er en generel stigning i udgifterne til førtidspension, og at der især har været en væsentlig stigning fra 2018 til 2019, som kan forventes at blive videreført til 2020.

Den store udgiftsstigning fra 2018 til 2019 skyldes primært, at der har været en større tilgang i antal af førtidspensioner i 1. halvår 2019. En nettostigning på 56 borgere fra januar til juni 2019. Det skyldes et højere antal tilkendelser samt en yderst begrænset afgang, idet at pensionsalderen blev sat op fra 65 år til 65 ½ år pr. 1. januar 2019. I andet halvår 2019 har der været en nettostigning på 6 borgere. I alt har der været en tilgang på 135 borgere og en afgang på 73 borgere. I denne opgørelse indgår også borgere med en førtidspension, der tilflytter og fraflytter Ishøj Kommune.

En del af forklaringen på det stigende antal borgere er, at Folketinget i 2017 iværksatte projektet ”*Flere skal med*”, hvor kommunerne får tilskud til afklaring af kontanthjælpsmodtagere, der har været på offentlige ydelser i en årække. Dette har sammen med brugen af ressource- og jobafklaringsydelsen medført, at der er en stor andel tilkendelser af førtidspension i 2019. Der blev samlet givet 10,5 mio. kr. i tillægsbevilling til at imødekomme tilgangen.

Herudover er der en forskel i refusionsprocent (statens medfinansiering). Refusionen er 20 % for de nye borgere, der tilkendes førtidspension sammenlignet med, at refusionssatsen typisk er 35 % for de borgere, der forlader førtidspensionssystemet. Dette medfører, at såfremt der er en status quo i antallet af FØP-modtagere, vil der samlet set være en udgiftsstigning for kommunerne.

Merforbrug i 2020

Nettotilgangen i 2019 giver en udfordring for budget 2020, idet budgettet ikke i tilstrækkelig grad har været reguleret i forhold til konsekvensen af, at der var en stor nettotilgang af førtidspensionister samt at pensionsalderen stiger til 66 år i 2020.

Stigningen i 1. halvår 2019 får konsekvenser for budget 2020 og overslagsårene, derfor blev der afsat 6 mio. kr. ekstra til demografipuljen til at imødekomme bl.a. en evt. stigning i antal førtidspensioner. Udvikling i sager medfører, at pulje bør omplaceres til førtidspensionsområdet allerede nu.

Tilgangen af nye førtidspensionister har generelt været større end forventet, idet at Jobcentret i marts 2019 vurderede, at tilkendelse af nye borgere på førtidspension ville blive væsentlig lavere i andet halvår af 2019. I budget 2020 er der med udgangspunkt i Jobcentrets vurdering, regnet med en nettoafgang fra efteråret 2019.

I stedet for en nettoafgang i efteråret 2019 er der sket en nettotilgang på 6 personer.

Jobcentret bad om en nedskrivning på 12,2 mio. kr. til budget 2020 med baggrund i generelt færre ledige og dermed færre på kontanthjælp mv. Ved samme budgetopfølgning nævnte Jobcentret ikke, at der ville være en del af de borgere på ressourceforløb, kontanthjælp eller sygedagpenge, som ville overgå til førtidspension.

I septemberopfølgning fra Jobcentret er der vurderet konsekvenser for 2020 og overslagsår. Jobcenteret har desværre kun haft fokus på mindreforbruget på kontanthjælp. Det havde været nyttigt, hvis der ved samme opfølgning, havde været et bud på stigningen i antal ansøgninger om førtidspension.

Som det fremgår af baggrundsoplysninger, er der beregnet en helårsbesparelse på de 90 borgere, de er overgået til førtidspension i 2019. Administrationen har beregnet, at de ville have kostet 11,6 mio. i 2020 på primært ressourceforløb, kontanthjælp og sygedagpenge, hvis de var blevet på tidligere forsørgelse. Borgerne vil få en højere sats, når de overgår fra kontanthjælp, ressourceforløb mv. til førtidspension. På de 90 borgere vil kommunens udgifter stige med 3,2 mio. samlet set i forbindelse med tilkendelse af førtidspension

De afsatte midler i demografipuljen dækker ikke fuldt ud de afledte helårskonsekvenser på tilgangen i 2019, som får helårseffekt i 2020. Såfremt budgettet skal holde i 2020, så skulle der være en samlet større nettoafgang af borgere på førtidspension. Dette virker ikke længere realistisk, også selvom at forudsætningen for den nye beregning for 2020 er, at der en halvering i antallet af tilkendelser af førtidspension. Vi ved, at der kun er 27 borgere på førtidspension, der bliver 66 år i 2020. Administrationen har beregnet et forventet udgiftspres på min. 8 mio. kr. foruden del, der er afsat i demografipuljen

Baggrundsoplysninger:

Prognose 2020

For at udarbejde en prognose for 2020, er der følgende antagelser:

- At der vil være en nedgang i antallet af tilkendelser i 2020. Der vil være 31 tilkendelser i 1. halvår 2020 og 15 tilkendelser i 2. halvår.
- Samtidig forventes der en nettoneutral udgift i forhold til tilgang og afgang af borgere, der til- og fraflytter eller afgår ved døden. Vurdering på baggrund af tal fra 2019
- Der er pt. 27 borgere, der er +65 år. og på førtidspension, som skal gå på pension i løbet af 2020.

Budgetforudsætning for til- og afgang i 2020

	Ny ordning med 20 % refusion	Gamle ordninger med 35 og 50 % refusion
Tilkendelser	46	0
Anden tilgang (tilflytning)	0	30
Afgang (død og fraflytning)	0	30
Afgang til pension	12	15
Samlet vurdering	<u>34</u>	<u>-15</u>

Dette medfører følgende udgifter i 2020 pr. måned.

	Ny ordning 20 % refusion	Gamle ordninger med 35 og 50 % refusion	FØP i alt
Januar 2020	285	664	949
Februar	296	664	960
Marts	302	664	966
April	306	664	970
Maj	310	664	974
Juni	316	664	980
Juli	314	661	975
August	315	659	974
September	316	656	972
Oktober	317	654	971
November	318	651	969
December	319	649	968
Samlet prognose 2020	48,243 mio.	80,090 mio.	128,333 mio.
Samlet udgift 2019 i mio.	38,353 mio.	81,548 mio.	119,901 mio.

Prognosen viser, at der kan forventes en udgift på ca. 128 mio. kr., hvilket er højere end det afsatte budget på 118,887 mio.

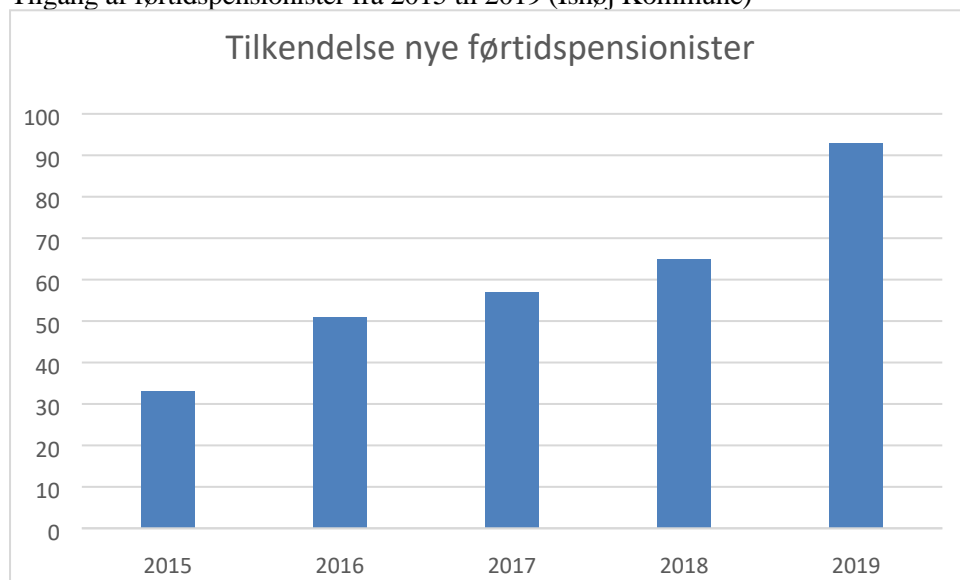
Det anbefales på baggrund af prognosen, at budgettet opjusteres til ca. 127 mio. kr. i første omgang, idet der vil være lidt usikkerhed i prognosen samt at forudsætninger kan ændre sig undervejs.

Det anbefales, at en del af merudgifterne til førtidspension, delvis finansieres af budget til kontanthjælp og resourceforløb, idet de fleste borgere er overgået herfra. Jobcenter Vallensbæk vil foretage en vurdering i forbindelse med budgetopfølgning i april og september 2020.

Faktiske tilkendelser af førtidspension i Ishøj og i hele landet

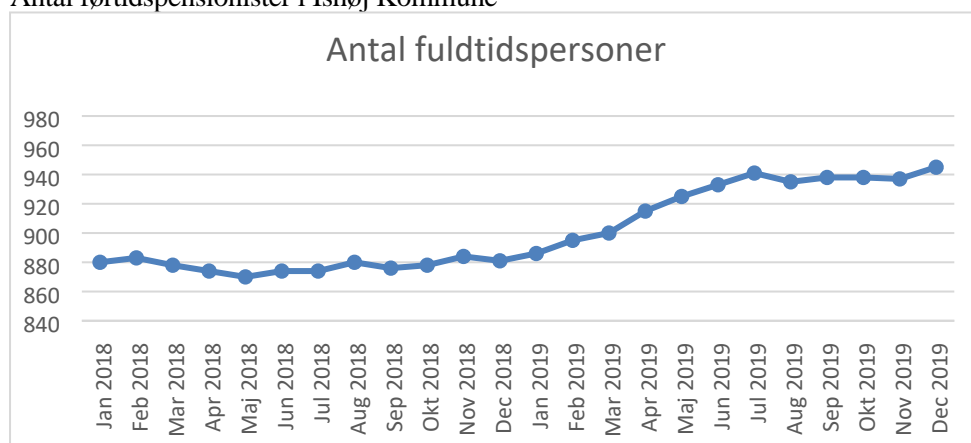
Nedenstående graf viser, at der er en stigning i antallet af tilkendelser af førtidspension. Der har i 2019 været 95 tilkendelser mod 33 i 2015.

Tilgang af førtidspensionister fra 2015 til 2019 (Ishøj Kommune)

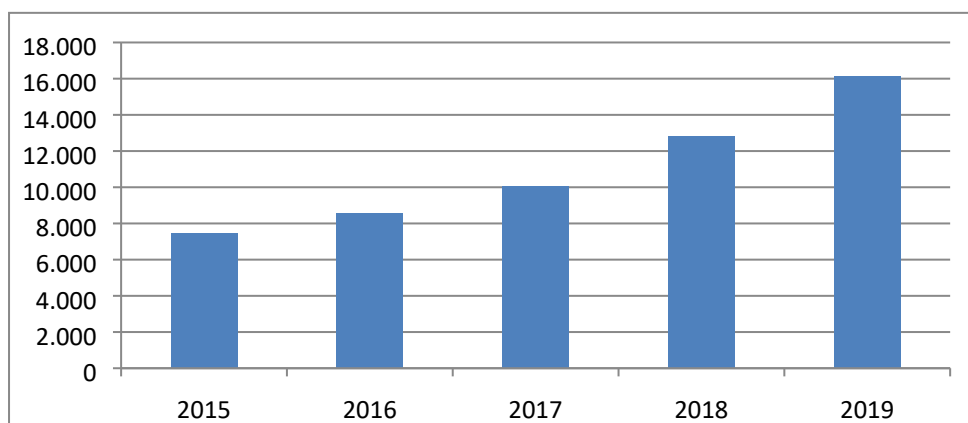

Nedenstående graf viser endvidere, at der er en stigning i antallet af førtidspensionister i Ishøj Kommune siden 1. januar 2019 og stigningen ikke overraskende var stort i 1. halvår 2019, hvor afgang var begrænset.

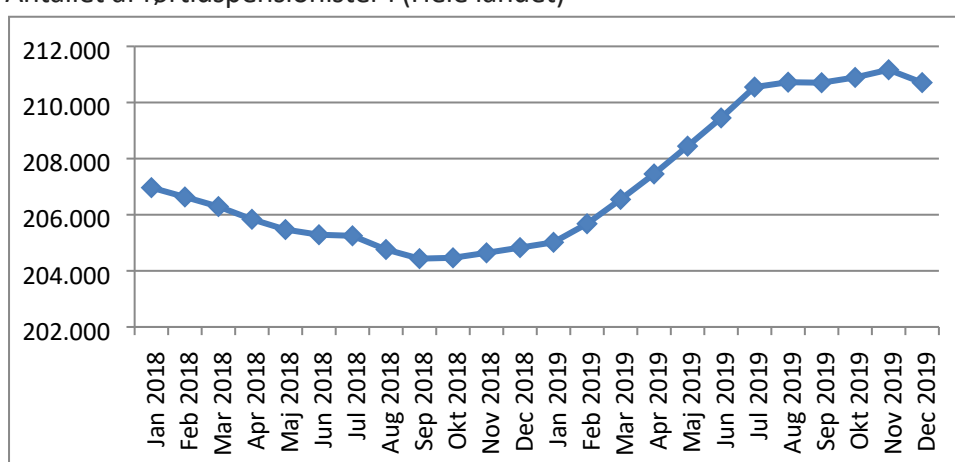
Antal førtidspensionister i Ishøj Kommune

Tilgang af førtidspensionister fra 2015 til 2019 (Hele landet)

Antallet af førtidspensionister i (Hele landet)

Hvor kommer borgerne fra

Administrationen har manuelt gennemgået de 90 seneste borger, der har fået tilkendt en førtidspension i 2019. Nedenstående tabel viser, de fleste af de 90 borgere ikke overraskende overgår fra andre overførselsindkomster, typisk ressourceforløb og kontanthjælp og sygedagpenge.

	Tidligere ydelse
Ressourceforløb	33
Kontanthjælp	28
Ledighedsydelse	8
Sygedagpenge	11
Løntilskud	2
Uddannelseshjælp	1
Ingen social ydelse	7

Hvis man vælger endvidere at se på, hvad disse 90 sager medfører i udgiftsreduktion i 2020, hvor besparelser har helårseffekt. Så er der følgende udgiftsreduktion i beskæftigelsesbudgettet.

	Gennemsnitspris pr. år	Besparelse pr. borger i 2020
Ressourceforløb	127.536	4.208.688
Kontanthjælp	112.006	3.136.157
Ledighedsydelse	152.679	1.221.434
Sygedagpenge	157.630	1.733.926
Løntilskud	146.666	293.333
Uddannelseshjælp	80.748	80.748
Ingen social ydelse	0	0
Samlet set		10.674.285

Herudover vil der være besparelse på driftsudgifter til ca. 1 mio. kr. for de 90 borgere.

Det vil sige en samlet besparelse på de 90 borgere på **ca. 11,6 mio. kr.**

Borgerne vil få en højere sats, når de overgår fra kontanthjælp, ressourceforløb mv. til førtidspension. På de 90 borgere vil kommunens udgifter stige med 3,2 mio. samlet set i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

/Økonomi og Kvalitetssikring – Center for Voksne og Velfærd.